

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 BODØ

Vår ref.
19/05493-4

Vår dato:
23.08.2019

Deres ref.

Deres dato:

Vår saksbehandler:
Einar K Merli - 976 51 687

Brønnøy kommune - Ny høring og offentlig ettersyn av Kommuneplanens arealdel 2019-2030 - Innsigelse fra Avinor

Vi viser til brev fra Brønnøy kommune av 04.07.2019 (ref. 2015/2322-90) vedrørende ny høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2019-2030. Det vises også til brev fra kommunen av 26.07.2019 vedrørende ny høringsfrist, satt til 06.09.2019.

1. Tidligere innsigelse fremmet 04.06.2018

Avinor fremmet ved brev av 04.06.2018 til Fylkesmannen i Nordland innsigelse i forbindelse med førstegangs offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel. Innsigelsen gikk på innarbeidelse av bestemmelser om byggerestriksjoner rundt flynavigasjonsanleggene ved Brønnøysund lufthavn samt håndtering av farlig eller villedende belysning.

Etter det vi kan se av forslag til planbestemmelser fra 2019 er byggerestriksjoner rundt flynavigasjonsanlegg ved lufthavnen innarbeidet i bestemmelsen § 8.1.3 som omhandler bestemmelsesområdet Brønnøysund lufthavn (#1). Bestemmelsen om at Avinor skal høres i forbindelse med søknad om tiltak som endrer lyssettingen rundt lufthavnen og som kan ha innvirkning på sikkerheten for lufttrafikken, er innarbeidet i bestemmelsen § 1.9.6 som omhandler hensynet til samfunnssikkerhet.

2. Forslag til nye akvakulturområder i sjø

Vi ser av forslag til kommuneplanens arealdel (plankart) som nå ligger ute til høring, at det er lagt inn 4 nye akvakulturområder som ligger 7 km eller nærmere med hensyn til Brønnøysund lufthavn:

- A01
- A02
- A03b
- A29b

3. Lokalisering av akvakultur og vurdering av flysikkerhet

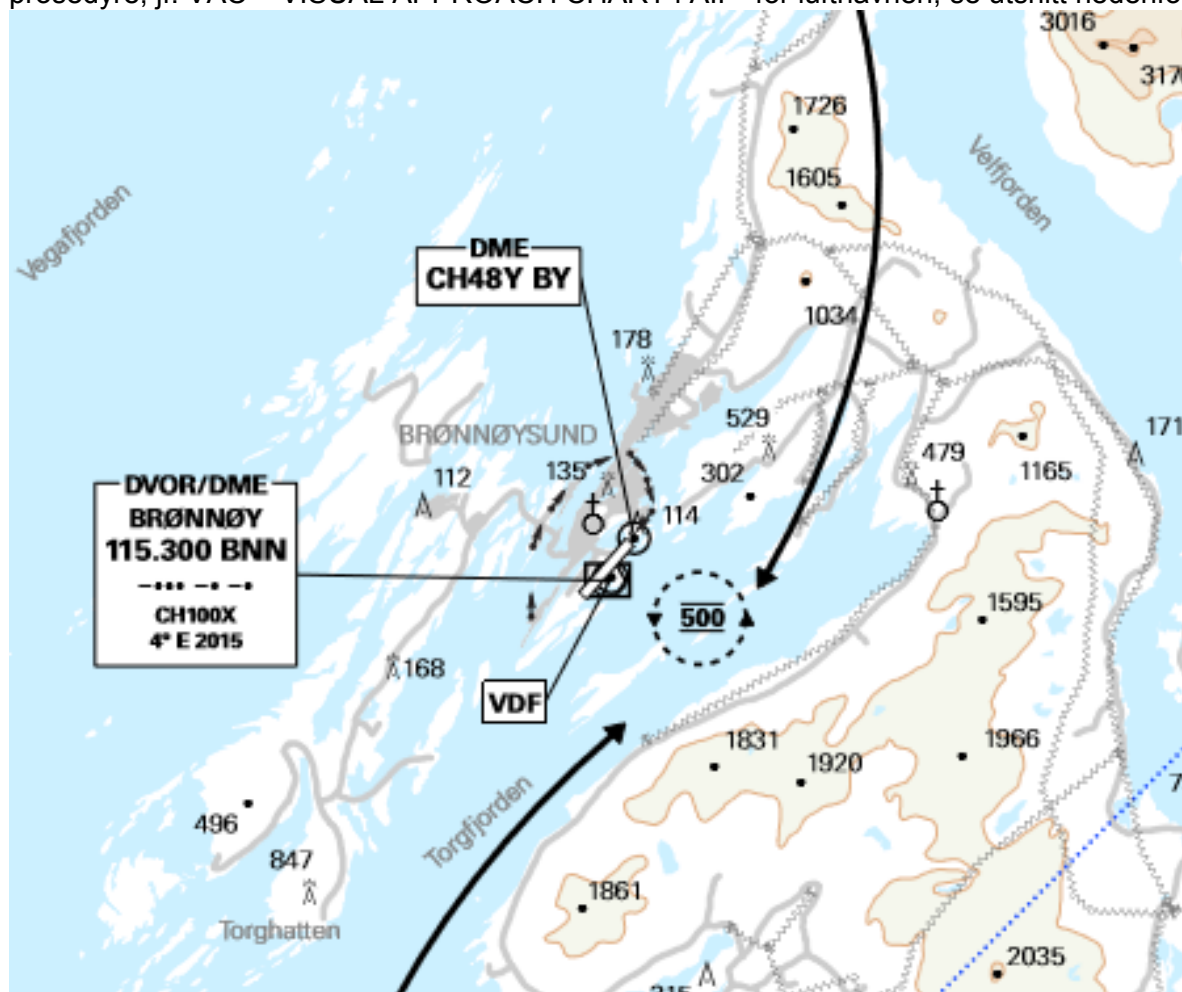
Av hensyn til flysikkerheten bør det unngås ny virksomhet/aktivitet rundt en lufthavn som kan tiltrekke seg fugl. Det vil ved en lufthavn være en viss risiko for kollisjon mellom fly og fugl, såkalt «birdstrike», som Avinor har som mål å redusere til et minimum. Denne faren er mest kritisk ved

avganger. I forbindelse med *EU-regulativ nr. 139/2014* skal Avinor som flyplasser overvåke en 13 km sone, og være oppmerksom på etableringer som kan tiltrekke seg fugl innenfor sonen.

Oppdrettsanlegg tiltrekker seg fugl. I henhold til Statens forurensningstilsyns (SFT) tidligere retningslinje TA-533 (Veiledende retningslinje for deponering av kommunalt avfall i fylling) skal ikke avfallsplass ligge nærmere flyplass enn 7 km. Avinor mener tilsvarende krav bør gjelde for virksomheter som håndterer fisk, eksempelvis oppdrettsanlegg.

Avinor jobber ut fra at risikoen for «birdstrik» allerede starter ved ca. 2000 fot (ca. 600 meter) over lufthavnen.

De foreslåtte anleggene A01, A02, A03b og A29b, nordvest for Brønnøysund lufthavn, ligger tett opptil inn- og utflyging for bane 21 og for sirkling med helikopter ved «missed approach» prosedyre, jf. VAC – VISUAL APPROACH CHART i AIP¹ for lufthavnen, se utsnitt nedenfor.

Vedlagt følger siste rapport etter ornitologisk besøk ved Brønnøysund lufthavn våren 2019, der det kommer fram at antall observerte havørn er økende.

Risikoanalyse for fugl og viltkontroll fra 2016 viser at havørn utgjør en middels risiko hele året og for måker middels til høy risiko i store deler av året. Ved utvidelse av eksisterende og etablering av nye oppdretts anlegg vil en kunne få mer tilstedeværelse av ørn.

De foreslåtte akvakulturområdene A27 og A28 kan Avinor akseptere.

¹ Informasjonsmanualer som inneholder opplysninger av varig art som er av betydning for luftfarten.

4. Avsluttende merknader

Dersom akvakulturområdene A01, A02, A03b og A29b ikke tas ut av forslag til ny arealdel i kommuneplanen for perioden 2019-2030, må dette brev forstås som en innsigelse fra Avinor med hensyn til nye akvakulturområder i kommuneplanens arealdel, jf. *Plan- og bygningsloven § 5-4* samt følgende *bestemmelser i EU-regulativ nr. 139/2014*:

- *ADR.OPS.B.020 Wildlife strike hazard reduction (b) og (c).*
- *ADR.OPS.B.075 Safeguarding of aerodromes (a) (3).*
- *AMC1 ADR.OPS.B.075 (a).*

Det bør også vurderes tiltak ovenfor eksisterende akvakulturområder innenfor 7 km sonen, dvs. anleggene A03a og A29a. Hvis det gjøres feil prioriteringer, kan dette sette sterke begrensninger på bruken av Brønnøysund lufthavn i framtiden.

Eksempler på avbøtende tiltak for eksisterende akvakulturanlegg kan være følgende vilkår:

- Undervanns-foring.
- Ikke foring ved de sterkeste strømforhold, slik at foret ikke drifter av under vann og kan samle organismer som igjen kan tiltrekke fugl utenfor anleggene.
- Tildekking av anleggene slik at fugler ikke ser fisken i anleggene.
- Varsling til lufthavnen om fugl, spesielt måker og ørn.

Med vennlig hilsen

Avinor AS

Einar K Merli
Arealplanlegger
Masterplaner og arealdisponering

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi: Brønnøy kommune

Vedlegg: 1

Rapport fra ornitologisk besøk ved Brønnøysund lufthavn, Brønnøy
5. juni 2019

Brønnøysund lufthavn sett fra nord, 5. juni 2019. Foto: Trond Øigarden.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS

Innledning

Etter avtale med lufthavnsjef Glenn-Robert Johnsen foretok vi et ornitologisk besøk ved Brønnøysund lufthavn 5. juni 2019. Hensikten med besøket var å se nærmere på fly/fugl-problematikken og foreslå tiltak for å redusere fuglekollisjonsfaren ved lufthavnen.

Deltakere: Glenn-Robert Johnsen og Bjørn Martin Koerner, Brønnøysund lufthavn, Brønnøy, Trond Øigarden, og Geir Høitomt, Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS, Jan Andersen, Flysidedrift, D&I, Avinor.

Figur 1. Kart over Brønnøysund lufthavn. Fra norgeskart.no.

Fly/fugl-statistikk Brønnøysund lufthavn

Registrering av birdstrike i Power BI startet i juni 2015. Fra juni 2015 og til og med mai 2019 er det registret fire birdstrike: Tre små fugler (sandlo) og en medium (tjeld). Se tabell 1.

Tabell 1. Rapporterte birdstrikes 2015-2019 på Brønnøysund lufthavn.

År	Dato	Art	Størrelse	Antall	Fly	Flyfase	Lysforhold	Saksnummer
2016	5. sept.	sandlo	liten	1	DHC-8	landing	natt, mørkt	1014725
2017	1. sept.	sandlo	liten	1	DHC-8	landing	natt, mørkt	1028710
2018	6. juli	sandlo	liten	2				1040732
2018	22. sept.	tjeld	medium	1	S-92	taxi	daggry	1043355

Figur 2. Et Widerøfly tar av mot sør. Ned til venstre for flyet ses to fugler som har krysset rullebaneretningen, denne gang i god avstand, 5. juni 2019. Foto: Trond Øigarden

Fugler og dyr på lufthavnen, opplysninger fra lufthavnen og egne observasjoner

Opplysninger om fugler på lufthavnen ble gitt av Glenn-Robert Johnsen (lufthavnsjef) og Bjørn Martin Koerner (driftskoordinator). Se også risikoanalyse fra 2015.

Grågåss: Grågjess er det største problemet med hensyn på fly-fugl ved Brønnøysund lufthavn.

Antallet grågjess som benytter lufthavnen har økt. Gjessene overnatter på rullebanen, og beiter på gressarealene på lufthavnen og på omkringliggende arealer. Det kan ofte oppholde seg omkring 100 fugler i nord og omkring 75 fugler i sør på morgenen. Gjessene etterlater mye skit på rullebanen. Dette må sweepes og spyles bort hver dag over en tre ukers periode på våren (tidsbruk omtrent 1 time). Gjessene jages, men det er likevel noen gjess på lufthavnen hele dagen, og det er stadige kryssinger av rullebanen. Det foregår skadefelling både på lufthavnen og i nærområdet. 10-15 gjess er skutt hittil i år. Grågjessene som oppholder seg på lufthavnen er ikke hekkende fugler; ungfugler som ikke er kjønnsmodne og voksne fugler som ikke har skaffet seg make eller har mislyktes med hekkforsøket.

Ender: Etter senkning av vannspeilet i Kalkvatnet tett ved terminalen har antall ender som benytter dette sunket. Under befaringen 5. juni ble det observert to stokkandhanner i vannet.

Havørn: Antall ørn er økende, men oppfattes ikke som et problem. Under befaringen 5. juni ble det observert en havørn høyt over lufthavnen.

Storspove og tjeld: Hekker/gjør hekkforsøk på flyplassen. Storspovene er flinke til å gjemme seg bort og dermed vanskelig å jage. Tjelden er enklere å jage bort, slik at den finner andre steder å hekke.

Andre vadere: Det hekker sandlo inne på lufthavnen. Disse er små og utgjør liten risiko. Heilo og brushane kan opptre i flokker av varierende størrelse under vår og høsttrekk. Disse flokkene er vanskelige å jage.

Måker: Måkene bruker rullebanen til å slippe ned og knuse skjell og kråkeboller. Dette må jevnlig fjernes fra rullebanen.

Observasjoner under befaring 4. juni: Omkring 10 grågjess ble sett overflygende og omkring 10 grågjess ble sett næringssøkende på lufthavnen. Gjessene kom flygende i små grupper på 2 -4 individer. Fem fiskemåker ble observert overflygende. En storspove ble hørt syngende like nord for lufthavnen. En enkeltbekkasin ble hørt spillende. En gråhegre ble observert overflygende og en havørn ble sett høyt over lufthavnen. En sandlo ble observert helt i nordenden av rullebanen. I dammen (Kalkvatnet) ble det sett to stokkender og en enkeltbekkasin. Ellers var det mye spurvefugl på og omkring lufthavnen; sanglerker, buskskvetter, gråspurver, troster, sivsanger m.fl.

Figur 3. To grågjess krysser over rullebanen, 5. juni 2019. Foto: Trond Øigarden.

Figur 4. En havørn sirkler høyt over Brønnøysund lufthavn, 5. juni 2019. Foto: Trond Øigarden.

Figur 5. En av flere sanglerker som var å se og høre på Brønnøysund lufthavn 5. juni 2019. Foto: Trond Øigarden.

Figur 6. Knust kråkebolle på rullebanen, 5. juni 2019. Foto: Trond Øigarden.

Figur 7. Gåsemøkk på rullebanen om morgenen 5. juni 2019. Foto: Bjørn Martin Koerner.

Tilrådninger etter vårt besøk ved lufthavnen

Intensivere skremming av gås: Øke innsatsen med skremming av gjessene så snart de ankommer på våren. Dette for å prøve å vende de fra å være på lufthavnen. Det kan være verdt å prøve bruk av løs hund, f.eks vorster eller border collie. Søke samarbeid med kommune/grunneiere om å finne arealer der gåsa ikke skremmes. Det kan være gunstig at det settes av arealer der gåsa opplever at den får være i fred. Grunneier kan søke tilskudd for å dekke økonomisk tap for slike arealer (SMIL-midler / Etablering av Regional Miljø Program / Tilskudd til tilrettelegging av fuglebiotoper).

Hindre hekking av storspove: Intensivere skremming så snart fuglene ankommer på våren. Bruke stående hund for å finne reir av storspove og enkeltbekkasin. Storspovene kan bli forholdsvis gamle (eldste registrerte norske ringmerkede fugl ble minst 10 år), og man må derfor anta at fuglene kjenner hekkeområdene godt og kommer tilbake til fast hekkeplass. Har fuglene fått fram unger vil de antagelig oppfatte hekkeplassen som trygg og gjerne returnere neste år. Derfor er det viktig å forstyrre fuglene tidlig i hekkesesongen, slik at de velger en annen hekkelokalitet. Eventuelt sørge for at hekkingen mislykkes og de dermed velger et annet område neste år.

Hekkeplattformer for tjeld: Sette ut hekkeplattformer for tjeld, f.eks i området Breivikja, Breivikholman og på Tverrøya. Tjelden kan bli gammel (eldste registrerte norske ringmerkede fugl ble minst 32 år), og man må derfor anta at fuglene kjenner hekkeområdene godt og kommer tilbake til fast hekkeplass. Det er å håpe at hekkeplattformer kan bli valgt fremfor nye hekeforsøk på lufthavnen. Grusarealer kan erstattes med gressareal, og man vil fjerne hekkeplassene til tjeld og sandlo. På den annen side vil økt gressareal kunne tiltrekke seg andre fugler (grågåse, storspove). Vi anbefaler derfor at det nå ikke gjøres endringer på grusarealene i hver ende av rullebanen, men at det satses på å gi tjelden alternative hekkeplasser utenfor lufthavnen og at innsatsen med skremming av gås og spove intensiveres, som beskrevet ovenfor.

Figur 8. Hekkeplattform for tjeld (illustrasjonsfoto fra Randsfjorden). Foto: Trond Øigarden.

Fuglemating: Undersøke omfanget av fuglefôring ved sosialboliger ved Prix, og vurdere henvendelse til kommunen om eventuelt opphør/endring av aktiviteten. Kommunen/lufthavnen kan f.eks. kjøpe inn fuglematere for solsikkefrø, jordnøtter og meiseboller, og fuglebrett med små åpninger. På den måten kan mating av måker unngås, og beboerne kan likevel ha glede av fuglefôring av småfugler.

Takhekkende måker: Holde oppsikt med antall takhekkende måker på nærliggende tak. Det ble på befaringdagen sett en rugende fiskemåke på hotelltaket ved Hestvadet.

Høstjakt på gås: Effektiv jakt er antagelig det beste tiltaket for å nå en målsetning om stabilisert/reduert bestand av grågås. Oppmuntre grunneierne til økt gåsejakt. Økt jakttrykk på høsten kan være positivt for retur av gjess neste vår. God grunneierorganisering er helt avgjørende for at jakta i det hele tatt skal kunne ha en bestandsregulerende effekt. Det er viktig å få organisert så store områder som mulig, og få på plass friområder. Da kan jakta utøves på en slik måte at gåsa ikke presses ut av området på grunn av for høyt jakttrykk (noe som potensielt fører til at færre gjess blir felt dersom trekket starter unødvendig tidlig).

Forvaltningsplan for gås: Ta initiativ overfor kommunen om tilslutning til Forvaltningsplanen for grågås i Nordland 2019-2025, eventuelt at kommunen utarbeider sin egen forvaltningsplan.

Fotografere døde fugler/fuglerester: Alle fugler døde etter treff av fly eller fuglerester skal fotograferes. Dette er viktig fordi man da får et best mulig bilde av risikoen ved lufthavnen, kan iverksette riktige tiltak, og kan dokumentere hvilke fugler som blir truffet. Fotografiene legges inn i Avinors avvikshåndteringssystem.

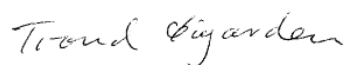
Litteratur

Bakken, V., Runde, O. & Tjørve, E. 2003. *Norsk ringmerkingsatlas. Vol. 1.* Stavanger Museum.

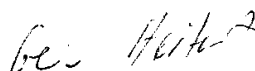
Bentsen, V.J. 2018. *Forvaltningsplan for grågås i Nordland 2019 – 2025.* Prosjekt Utmark i samarbeid med Samarbeidsforum for gås i Nordland og Norges Bondelag.

Risikoanalyse. Fugl- og viltkontroll. Brønnøysund lufthavn, Brønnøy. 24. november 2015.

Dokka, 21. juni 2019

Trond Øigarden
Rådgiver
Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS

Geir Høitomt
Seniorrådgiver
Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS